

Коефіцієнти регресії

Середня заробітна плата у національній валюті (b_1)	Валовий внутрішній продукт у розрахунку на душу населення (b_2)
2,7213	0,00013
Коефіцієнт детермінації	
R_{yx1x2}	0,9313

Щоб впевнитися у правильності моделі, необхідно простежити лінійну залежність між факторами моделі, тобто дослідити її на мультиколінеарність. Якщо вона присутня у моделі, то це може дати неправильну інтерпретацію отриманих зв'язків між факторами. Для цього застосовується t-критерій Стьюдента та порівнюються отримані дані з табличним значенням. Табличне значення t-критерію Стьюдента дорівнює 2,23. Отримані значення t-критерію Стьюдента: $t_{b_1} = 2,2526$ та $t_{b_2} = 0,0488$.

Отже, як видно, отримані значення більші, ніж табличні, тобто критерії є значущі та їх можна використовувати на практиці.

Тобто отримано рівняння регресії, яке має вигляд:

$$Y = 5,64 + 2,7213 \cdot X_1 + 0,00013 \cdot X_2.$$

Для економічного аналізу треба інтерпретувати такий показник, як коефіцієнт детермінації 0,9313. Зменшення рівня безробіття в Україні зумовлено лінійною залежністю від середньої заробітної плати в національній валюті та валового внутрішнього продукту у розрахунку на душу населення на 93,13 %. Фактори, що не були включені у модель, пояснюють на 6,87 зменшення рівня безробіття в Україні в розрахунку з 2000 по 2012 рр.

Отже, провівши економетричний аналіз, було з'ясовано, що макроекономічними показниками, які впливають на рівень безробіття в Україні, є середня заробітна плата у національній валюті та валовий внутрішній продукт у розрахунку на одну особу. Починаючи з 2001 р., рівень середньої заробітної плати поступово зростає. Валовий внутрішній продукт те ж, починаючи з 2001 р., збільшував своє значення. Отже, як видно, при збільшенні цих макроекономічних показників рівень безробіття поступово зменшується. Тому державі необхідно зосередити увагу на подальших соціальних та економічних реформах, адже вони – це шлях до підвищення рівня життя населення та добробуту країни загалом.

Наук. керівн. Малярець Л. М.

Література: 1. Баник О. В. Проблеми безробіття в Україні і шляхи вирішення / О. В. Баник // Вісник Національного Університету. – 2010. – № 691. – С. 293–298. 2. Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Єфімова А. Г.

УДК 339.92(477)

Студент 2 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Анотація. Проведено аналіз впливу факторів на рівень розвитку інтеграційних процесів в Україні на основі обчисленої економетричної моделі.

Аннотация. Проведен анализ влияния факторов на уровень развития интеграционных процессов в Украине на основе вычисленной эконометрической модели.

Annotation. The analysis of influence of the factors on the level of economic integration in Ukraine based on the calculated econometric model.

Ключові слова: міжнародна економічна інтеграція, ефект від економічної інтеграції України, приріст ВВП, регресійна модель.

Глобальні трансформації, як реальна дійсність і стратегічна перспектива, посилення впливу дії факторів глобальної інтеграції, яка стає головною закономірністю світового розвитку, – все це спонукає нас по-новому підійти до проблеми еволюції та історичної ролі державності й національної держави як міжнародної інституції.

Вагомий внесок у дослідження проблеми економічної інтеграції країни зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Н. Овчаренко, І. Михальський, Ф. Барановський, В. Мунтіян, С. Глазьев, І. Фомін та ін. Але не досить повно авторами було розглянуто фактори, що безпосередньо впливають на українську інтеграцію.

Економічна інтеграція – це об'єктивний процес розвитку глибоких, стійких взаємозв'язків та поділу праці між національними господарствами, створення міжнародних господарських комплексів у межах держави. Економічна інтеграція – форма інтернаціоналізації господарської діяльності (виробництва), зближення та поглиблення взаємодії національних економік. Вона зумовлена зростанням продуктивних сил, підвищенням рівня усупільнення виробництва та науково-технічною революцією. Економічна інтеграція виявляється у державних формах об'єднання країн, наприклад: Європейський Союз, ОПЕК, Всесвітня торгова організація, Європейська асоціація вільної торгівлі тощо. Однак при цьому економіка інтегрованих країн втрачає своє національне обличчя, самотність [1].

Економічна інтеграція сприяє посиленню взаємозв'язку та взаємодоповнюваності національних господарств на основі міжнародного поділу праці.

Міжнародна економічна інтеграція становить процес господарсько-політичного об'єднання країн на основі розвитку глибоких стійких взаємозв'язків і поділу праці між національними господарствами, взаємодії їх відтворювальних структур на різних рівнях і в різних формах [1].

Безпосередня й активна участь України в сучасних інтеграційних процесах об'єктивно зумовлена перевагами міжнародного поділу праці, а також потребою подолати штучну відокремленість нашої держави від світового господарства, до якої призвели односторонній її розвиток у межах високоспеціалізованих СРСР і РЕВ, деформовані зовнішньоекономічна політика та механізми зовнішньоекономічної діяльності, нерозвинені товарно-грошові відносини і національні ринки товарів, послуг, праці та капіталу [2].

Серед внутрішньоекономічних факторів принциповим є перехід України до розвинутої ринкової економіки, для чого потрібні розроблення та реалізація відповідної довгострокової програми. Така програма має, по-перше, враховувати сучасний соціально-економічний стан та особливості України; по-друге, бути адаптованою до еволюціонізуючого зовнішнього ринкового середовища; по-третє, спиратися на досвід переходу до ринкових відносин інших постсоціалістичних країн [2].

Міжнародна економічна інтеграція здійснюється під впливом таких об'єктивних факторів, як: зростання інтернаціоналізації господарського життя, активізація іноземної інвестиційної діяльності, поглиблення міжнародного поділу праці, розвиток НТР, зростання рівня відкритості національних економік [3].

Аналіз факторів, що впливають на інтеграцію, дозволить розробити програму сприяння українській інтеграції та виявити найбільш значущі макропоказники. Тому пропонується економічний аналіз проблеми рівня інтеграції, проведений на основі кореляційно-регресійних моделей впливу макроекономічних показників на ефект від економічної інтеграції України – результативний показник y – приріст ВВП (млн дол. США). У якості факторів (незалежних змінних) було позначено: x_1 – прямі іноземні інвестиції (млн дол. США); x_2 – платіжний баланс (млн дол. США); x_3 – інноваційна активність (млн грн); x_4 – ВВП на душу населення (грн); x_5 – величина економічної відкритості (частка торговельного обороту у ВВП, млн дол. США); x_6 – чисельність населення (тис. осіб); x_7 – середньомісячна заробітна плата (грн); x_8 – індекс споживчих цін (%).

Для побудови моделі впливу були використані офіційні дані за 1996 – 2011 роки, що наведені в таблиці й опубліковані Державною службою статистики.

Таблиця

Дані для моделювання

Рік	Приріст ВВП (млн дол. США)	Прямі іноземні інвестиції (млн дол. США)	Платіжний баланс (млн дол. США)	Інноваційна активність (млн грн)	ВВП на душу населення (грн)	Частка торговельного обороту у ВВП (млн дол. США)	Чисельність населення (тис. осіб)	Середньомісячна заробітна плата (грн)	Індекс споживчих цін (%)
	y	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	x_7	x_8
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1996	81 519	896,9			1 595	37 955,3	51 297,1	126	139,7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1997	11 846	1 438,2			1 842	37 516,6	50 818,4	143	110,1
1998	9 228	2 063,6	1 599		2 040	32 563,7	50 370,8	153	120
1999	27 849	2 810,7	205		2 614	28 154,8	49 918,1	178	119,2
2000	39 628	3 281,8	1 002	1 760,1	3 436	33 166,2	49 429,8	230	125,8
2001	34 120	3 875	1 685	1 979,4	4 195	36 731,7	48 923,2	311	106,1
2002	21 620	4 555,3	1 236	3 018,3	4 685	40 180,8	48 457,1	376	99,4
2003	41 534	5 471,8	2 260	3 059,8	5 591	51 792,9	48 003,5	462	108,2
2004	77 769	6 794,4	2 539	4 534,6	7 273	69 029,4	47 622,4	590	112,3
2005	96 339	9 047	10 721	5 751,6	9 372	79 434,4	47 280,8	806	110,3
2006	102 701	16 890	2 408	6 160	11 630	94 631,5	46 929,5	1 041	111,6
2007	176 578	21 607,3	9 421	10 850,9	15 496	123 933,6	46 646	1 351	116,6
2008	227 325	29 542,7	-3 063	11 994,2	20 495	170 711,9	46 372,7	1 806	122,3
2009	-34 711	35 616,4	-13 726	7 949,9	19 832	99 900,6	46 143,7	1 906	112,3
2010	169 224	40 053	5 031	8 045,5	23 600	129 354,5	45 962,9	2 239	109,1
2011	219 510	44 806	-2 455	14 333,9	28 488	171 029,8	45 778,5	2 633	104,6

Модель рекомендується обчислювати як лінійну багатофакторну регресійну.

Розроблена модель множинної лінійної регресії для опису відносин між x_1 - x_8 незалежних змінних має вигляд:

$$y = -2,32858 + 5,51263 \cdot x_2 + 2,55719 \cdot x_5 + 46,1774 \cdot x_6.$$

Таким чином, були виключені з моделі такі фактори, як: інноваційна активність, індекс споживчих цін, середньомісячна заробітна плата, ВВП на душу населення. Їх P-Value перевищують значення 0,05.

Критерій Фішера (F) підтверджує статистичну значущість розробленої моделі. Значення t-статистики говорять про статистичну значущість усіх факторів, що залишилися в моделі.

Перевірка загальної якості рівняння регресії показує, що модель пояснюється на 97,5437 % мінливості результативної ознаки – приріст ВВП (Y), але через те, що в моделі використовуються ряди з різним числом незалежних змінних, більше підходить для порівняння моделей скоригований R^2 , який дорівнює 96,6226 %. Тобто на 96,6226 % ефект від інтеграції виражений у показнику "приріст ВВП", що залежить від платіжного балансу України, величини економічної відкритості та розміру країни. За коефіцієнтом регресії $b_2 = 5,51263$ маємо, що при збільшенні платіжного балансу на 1 млн дол. США приріст ВВП зростає на 5,51263 млн дол. США. За значенням коефіцієнта $b_5 = 2,55719$ виходить, що при збільшенні частки торговельного обороту у ВВП на 1 млн дол. США приріст ВВП збільшиться на 2,55719 млн дол. США, а коефіцієнт b_6 вказує на те, що при збільшенні чисельності населення України на 1 тис. осіб приріст ВВП збільшиться на 46,1774 млн дол. США.

Статистика Дарбіна – Уотсона (DW) перевіряє присутність автокореляції, за даною моделлю вона складає 2,40704, а отже, побудована модель не може бути використаною для прогнозування.

Таким чином, провівши за статистичними даними України 1996 – 2011 рр. кореляційно-регресійний аналіз залежності, можна зробити висновок, що на ефект від економічної інтеграції України, виражений як приріст ВВП, впливають такі фактори, як: платіжний баланс, частка торговельного обороту у ВВП та чисельність населення. Ця модель показує тісну залежність ефекту від інтеграції від відповідних факторів.

Але в моделі не мають статистичного значення такі фактори, як: прямі іноземні інвестиції, інноваційна активність, ВВП на душу населення, середньомісячна заробітна плата та індекс споживчих цін, які були виключені з регресійної моделі.

На основі результатів аналізу факторів міжнародної економічної інтеграції України рекомендується розробити управлінське рішення щодо рівня розвитку інтеграційних процесів в Україні.

Наук. керівн. Малярєць Л. М.

Література: 1. Боринець С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підручник для студ. вузів / С. Я. Боринець. – К.: Знання, 1999. 2. Україна і світове господарство. Взаємодія на межі тисячоліть: навч. посібн. / А. С. Філіпенко, Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник та ін. – К.: Либідь, 2002. 3. Пахомов Ю. Україна і виклики глобалізації / Ю. Пахомов // День. – 7 серпня 2001. – № 139.